

جمهوری اسلامی ایران
سازمان حقوق بشر

برخی اقدامات قابل توجه در جمهوری اسلامی ایران در حوزه حقوق بشر و شهروندی

سناد حقوق بشر جمهوری اسلامی ایران

(سه ماهه اول ۱۴۰۲)

ستاد حقوق بشر جمهوری اسلامی ایران

سه ماهه اول ۱۴۰۲

برخی اقدامات قابل توجه در جمهوری اسلامی ایران در
حوزه حقوق بشر و شهروندی

(سه ماهه اول ۱۴۰۲)

اهم اقدامات قابل توجه در حوزه قضایی

عدم اجرای مجازات قصاص از طریق جلب رضایت اولیای دم

- اخذ رضایت از اولیای دم و عدم اجرای مجازات قصاص برای ۱۰۰ نفر از محکومین به قصاص در سراسر کشور در سه ماهه اول ۱۴۰۲ سال که ۹ نفر از آنان از محکومین کمتر از ۱۸ سال بودند. لازم به ذکر است پرونده ۶۷ نفر از محکومین ذکر شده با تلاش شعب حل اختلاف ختم به صلح و سازش و عدم اجرای مجازات قصاص شده است.

صلح و سازش در نتیجه تلاش های شورای حل اختلاف

- صلح و سازش در ۴۰/۱۸ درصد از پرونده های مختومه قابل صلح در شعب حل اختلاف سراسر کشور در سه ماهه اول سال ۱۴۰۲؛
- آزادی ۷۴۸۶ نفر از زندانیان در نتیجه تلاش شعب شورای حل اختلاف مستقر در زندان و صلح یاران سراسر کشور و در نتیجه ایجاد صلح و سازش در سه ماهه اول سال ۱۴۰۲؛
- جلوگیری از ورود ۱۹۰۲ نفر از جلب شدگان به زندان با تلاش شوراهای حل اختلاف سراسر کشور در سه ماهه اول سال ۱۴۰۲؛

آزادی از زندان با کمک های خیرین و تلاش ستاد دیه

- آزادی ۳۵۸۵ زندانی جرایم غیر عمد در سه ماهه اول ۱۴۰۲ از زندان های سراسر کشور با کمک ستاد دیه و خیرین با پرداخت بیش از ۹۱ هزار میلیارد ریال.

مرخصی و آزادی با استفاده از نهادهای ارفاقی

- موافقت با عفو آزادی و تخفیف مجازات ۱۷۶۰ نفر از محکومین (۱۶۸۰ مرد شامل ۱۸ نفر از اتباع خارجی و ۸۰ زن شامل ۲ نفر از اتباع خارجی) در سراسر کشور در سه ماهه اول سال ۱۴۰۲ که از این تعداد ۴۰۴ نفر از محکومین (۳۸۲ مرد و ۲۲ زن) مشمول عفو آزادی و ۱۳۵۶ نفر شامل تخفیف مجازات شدند.
- آزادی ۱۲۶۹۴ زندانی در سراسر کشور با استفاده از ارفاقات قانونی و تسهیلات قضایی در سه ماهه سال ۱۴۰۲؛

- صدور بیش از ۳۵۰۰۶ مورد مجازات‌های جایگزین حبس در سه ماهه اول ۱۴۰۲ توسط قضات سراسر کشور؛
- اعطای بیش از ۱۶۰۸۸۵ مورد مرخصی به زندانیان در سه ماهه اول سال ۱۴۰۲؛
- آزادی ۳۶۶۵ نفر از زندانیان واجد شرایط سراسر کشور در سه ماهه اول سال ۱۴۰۲ با استفاده از پابند الکترونیکی؛

بازدید از زندان‌ها و نظارت بر حقوق زندانیان و مراجعان دستگاه قضایی و

تسهیل دادرسی الکترونیک

- انجام ملاقات و بررسی درخواست‌های ۵۵۰۶۳۸ نفر از مراجعان به دادگستری‌های سراسر کشور توسط روسای کل دادگستری‌ها، دادستان‌ها و سایر مقامات قضایی و صدور دستورات لازم برای پیگیری آن‌ها در سه ماهه اول سال ۱۴۰۲؛
- رسیدگی به ۳۱۴۷ مورد از درخواست‌های مردمی توسط قضات و مسئولان قضائی سراسر کشور با برپایی میزهای خدمت در مساجد، مصلی‌ها و ... در سه ماهه اول سال ۱۴۰۲؛
- رسیدگی به ۳۷۶۳ مورد از درخواست‌های مردمی در جریان سفرهای استانی ریاست محترم قوه و سایر مقامات قضایی به استان‌های کردستان، مازندران، البرز و تهران (شهرستان ورامین) در سه ماهه اول سال ۱۴۰۲؛
- پاسخگویی به درخواست‌های ۱۴۱۴۷ نفر از مراجعان حضوری به اداره کل ارتباطات مردمی قوه قضائیه و ملاقات و رسیدگی به درخواست‌های ۲۵۴۳ نفر از آنان در سه ماهه اول سال ۱۴۰۲ توسط مسئولان عالی قضائی از جمله معاون قضایی قوه قضائیه، رئیس سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، رئیس کل دادگستری استان تهران و معاونین ایشان.
- انجام ۴۰۵۸۹ مورد بازدید از زندان‌ها توسط قضات در سراسر کشور در سه ماهه اول ۱۴۰۲ و در نتیجه، ملاقات با بیش از ۱۰۰ هزار نفر از زندانیان و رسیدگی به درخواست‌های آنان و صدور دستورات مقتضی از جمله دستور اعطای مرخصی برای بیش از ۳۵ هزار نفر، دستور آزادی بیش از ۱۳۲۱۲ نفر، موافقت با بیش از ۷۹۰۰ مورد درخواست اشتغال، موافقت با اعمال ارفاقات قانونی برای بیش از ۱۱ هزار نفر از زندانیان؛
- برگزاری ۴۷۰۷۲ فقره دادرسی الکترونیک برای زندانیان در محاکم حقوقی و قضایی سراسر کشور در دو ماهه اول سال ۱۴۰۲؛
- اخذ ۷۱۴۰۲۳ نوبت توسط مراجعان به صورت الکترونیکی و غیرحضوری و با مراجعه به

سامانه نوبت‌دهی الکترونیکی جهت مراجعه به شعب و واحدهای متمرکز اجرای احکام در سه ماهه اول سال ۱۴۰۲؛

- صدور ۵۹۹۸۵۲ فقره گواهی عدم سوء پیشینه برای متقاضیان به صورت غیر حضوری و با مراجعه به سامانه ثبت درخواست گواهی عدم سوء پیشینه در سه ماهه سال ۱۴۰۲؛

آموزش، حرفه‌آموزی و اشتغال زندانیان و حمایت از خانواده آنان

- برگزاری دوره‌های آموزشی اشتغال و حرفه‌آموزی برای بیش از ۲۲۰۰۰ نفر از زندانیان در سه ماهه اول ۱۴۰۲؛

- پوشش بیش از ۳۹ هزار خانواده زندانیان توسط انجمن‌های حمایت از زندانیان در سراسر کشور و ارائه خدمات حمایتی، درمانی و آموزشی به آنان با صرف بیش از ۵۸۶ میلیارد ریال هزینه؛

- اشتغال بیش از ۴۷۸۷۲ نفر از زندانیان از جمله اشتغال ۱۳۷۵۱ نفر به صورت نشسته و در زندان، اشتغال ۱۷۸۰۴ نفر از آنان به صورت کارگاهی و اعزام به کار ۱۴۳۱۰ نفر دیگر در سه ماهه نخست ۱۴۰۲ و پرداخت دستمزد ماهیانه به آنان.

اهم تحولات غیر قضائی

اهم تحولات غیر قضائی

بهره‌مندی ۵۱ هزار دانش آموز سیستان و بلوچستانی از فضای آموزشی استاندارد

۶ فروردین ماه ۱۴۰۲، طبق اعلام سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس سیستان و بلوچستان، سال ۱۴۰۱، تعداد ۵۱ هزار دانش آموز این استان با افتتاح ۱۷۲۱ کلاس درس در قالب ۴۲۹ مدرسه از فضای استاندارد آموزشی بهره‌مند شدند.

جذب ۵۰ هزار بازمانده از تحصیل

۱۰ فروردین ماه ۱۴۰۲، طبق اعلام وزارت آموزش و پرورش، ۵۰ هزار کودک بازمانده از تحصیل در ۶ ماهه دوم سال ۱۴۰۱ جذب آموزش و پرورش شده و سرکلاس درس حاضر شدند.

فعالیت ۱۱۰ مرکز اوتیسم در کشور

۱۴ فروردین ماه ۱۴۰۲، طبق اعلام دفتر امور توانبخشی روزانه و توانپزشکی سازمان بهزیستی کشور، ۱۱۰ مرکز اوتیسم و ۱۶ مرکز چند معلولیتی در کشور وجود دارد که علاوه بر معلولین، ۴۲۶۴ نفر از افراد اوتیستیک در این مراکز خدمات دریافت می‌کنند.

توزیع ۸ هزار سری جهیزیه در مناطق محروم کشور

۱۷ فروردین ماه ۱۴۰۲، طبق اعلام قرارگاه مرکزی محرومیت زدایی، بیش از ۸۰۰۰ سری جهیزیه در مناطق محروم و کم‌برخوردار در سال جاری توزیع خواهد شد. در سال ۱۴۰۰، ۱۰ هزار جهیزیه و در سال ۱۴۰۱، نیز ۸ هزار جهیزیه در اختیار زوجین در مناطق کم‌برخوردار از جمله سیستان و بلوچستان، کرمان، اردبیل و ... قرار گرفته است. جهیزیه اشاره شده در ۳ مرحله از جمله ولادت امام رضا(ع)، ولادت حضرت مهدی(عج) و ولادت حضرت زهرا(س) توزیع می‌شود.

کلیات لایحه پیشگیری از آسیب دیدگی زنان تصویب شد

۲۰ فروردین ماه ۱۴۰۲، طبق اعلام مجلس شورای اسلامی، کلیات لایحه پیشگیری از آسیب دیدگی زنان و ارتقای امنیت آنان در برابر سوء رفتار با ۱۹۰ رای موافق، ۴۵ رای مخالف و ۹ رای ممتنع از مجموع ۲۴۴ نماینده حاضر به تصویب رسید، در حالی که یک فوریت این لایحه در جلسه علنی ۲۹ اردیبهشت ۱۴۰۰ به تصویب رسیده بود.

یک چهارم مدیریت‌های دولت سیزدهم در دست زنان

۲۸ فروردین ماه ۱۴۰۲، طبق اعلام خبرگزاری ایرنا، در حال حاضر، ۲۵/۲ درصد از مدیریت‌های دولتی در سطوح عالی، میانی و مدیریت اجرایی در عرصه قدرت و تصمیم‌گیری در اختیار بانوان است.

بسته آموزشی تمرینی برای افراد با کم‌توانی ذهنی تدوین و اجرا شد

۳۰ فروردین ماه ۱۴۰۲، طبق اعلام پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزش، طرح پژوهشی "تدوین بسته آموزشی-تمرینی برای افراد با کم‌توانی ذهنی و بررسی تأثیر آن در بهبود ترکیب بدنی و رشد حرکتی و اجتماعی این افراد" با حمایت صندوق حمایت از پژوهشگران ریاست جمهوری، تدوین و اجرا شد.

خانواده‌های دارای ۳ معلول به بالای دو سال صاحب خانه می‌شوند

۳۰ فروردین ماه ۱۴۰۲، طبق اعلام کمیته هماهنگی و نظارت بر اجرای قانون حمایت از حقوق معلولان، در سومین جلسه این کمیته، مقرر شد خانواده‌های دارای ۳ معلول به بالا ظرف دو سال صاحب خانه شوند.

۳۵ هزار طرح اشتغال‌زایی در مناطق مرزی اجرا شد

۳۰ فروردین ماه ۱۴۰۲، طبق اعلام بنیاد برکت، بیش از ۳۵ هزار طرح اشتغال‌زایی در مناطق مرزی کشور اجرا و ۶۵۰۰ شغل برای کولبران ایجاد شد. لازم به ذکر است حمایت از آسیب دیدگان اجتماعی در قالب طرح‌های اشتغال در اولویت برنامه‌های بنیاد برکت قرار دارد.

فعالیت ۳۱ مرکز توانمندسازی بهبودیافتگان اعتیاد در کشور

۲ اردیبهشت ماه ۱۴۰۲، طبق اعلام سازمان بهزیستی کشور، ۳۱ مرکز توانمندسازی بهبودیافتگان اعتیاد در کشور فعالیت دارد و هر مرکز در هر دوره ۳۰ تا ۵۰ فرد را تحت پوشش قرار می‌دهند و این افراد بسته به شرایط می‌توانند تا یک سال از خدمات این مراکز بهره‌مند شوند.

ریشه کنی سرخک و سرخجه در ایران

۳ اردیبهشت ماه ۱۴۰۲، طبق اعلام وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، سازمان جهانی بهداشت ریشه کن شدن سرخک و سرخجه در ایران را تایید کرد.

آغاز به کار برنامه سلامت خانواده در ۵۷ شهر کشور

۴ اردیبهشت ماه ۱۴۰۲، طبق اعلام وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، برنامه سلامت خانواده در حدود ۵۷ شهر کشور از ابتدای اردیبهشت امسال، در اولویت اجرایی به ویژه در مناطق محروم کشور قرار گرفته است. رویکرد مهم این برنامه، تقویت اقدامات پیشگیرانه و حفظ سلامت مردم است که با مشارکت گروه‌های گسترده و توانمند، در بستر شبکه بهداشت و درمان کشور دنبال می‌شود.

ابلاغ دستورالعمل تخصصی به مراکز اورژانس برای خدمات به اتیسم‌ها

۲۰ اردیبهشت ماه ۱۴۰۲، طبق اعلام سازمان اورژانس کشور، دستورالعمل تخصصی خدمت‌رسانی به افراد طیف اتیسم به همه مراکز اورژانس در سراسر کشور تدوین و ابلاغ شد. برگزاری دوره‌های آموزشی برای ۱۱ هزار نفر از نیروهای عملیاتی اورژانس، تهیه جزوه‌های آموزش الکترونیک برای آشنایی خانواده‌های افراد طیف اتیسم از نحوه دریافت خدمات اورژانس ۱۱۵ و تخصیص و ابلاغ کد ویژه سه رقمی برای مددخواهان طیف اتیسم به منظور افزایش سرعت و دقت خدمت‌رسانی به این افراد از جمله اقدامات صورت گرفته در این خصوص است.

۱۵ هزار تخت بیمارستانی در اجرای قانون جوانی جمعیت ایجاد شد

۲ خردادماه ۱۴۰۲، طبق اعلام وزارت بهداشت، ۱۵ هزار تخت بیمارستانی در راستای اجرای قانون جوانی جمعیت به مراکز درمانی افزوده شد. بر این اساس، در هر استان باید مراکز ناباروری سطح ۳ وجود داشته باشد که هم اکنون ۱۰۳ مرکز ناباروری در این سطح فعالیت می‌کند. مراکز ناباروری در سطح ۲ نیز به ۶۴ مرکز ناباروری ارتقا می‌یابد.

حمایت سازمان بهزیستی از ۳۸ هزار خانوار دارای فرزند چندقلو

۴ خردادماه ۱۴۰۲، طبق اعلام سازمان بهزیستی، ۳۸۹۶۵ خانواده دارای فرزند چندقلو تحت پوشش سازمان بهزیستی قرار دارند بر این اساس، علاوه بر مستمری ماهانه، خدمات غیرمستمر به خانواده های دارای فرزند چندقلو شامل پرداخت کمک هزینه درمان و لوازم ضروری و کمک بلاعوض سرمایه کار و یا معرفی جهت اشتغال و معرفی جهت دریافت تسهیلات بانکی در زمینه اشتغال در صورت وجود اعتبار ارائه می‌شود.

ایران سومین کشور از نظر داوطلبان جمعیت هلال احمر است

۹ خردادماه ۱۴۰۲، طبق اعلام جمعیت هلال احمر، ایران در رتبه سوم جهانی از نظر فعالیت داوطلبان جمعیت هلال احمر قرار دارد. طبق آمار، ۱۵ میلیون نفر در سراسر جهان در جمعیت هلال احمر فعالیت داوطلبانه دارند.

افتتاح ۱۱ طرح در هفته محیط زیست

۱۵ خردادماه ۱۴۰۲، طبق اعلام سازمان حفاظت محیط زیست، در هفته محیط زیست (۱۵ تا ۲۲ خردادماه)، ۱۱ طرح توسط صندوق ملی محیط زیست در قالب تسهیلات به مبلغ ۵۰۰ میلیارد ریال و بیش از ۳۰۰ برنامه علمی، فرهنگی و آموزشی در استان‌های مختلف کشور انجام شد.

۲۰۰۰ مدرسه جدید امسال تحویل آموزش و پرورش می‌شود

۱۷ خردادماه ۱۴۰۲، طبق اعلام وزارت آموزش و پرورش، تا پایان نیمه نخست امسال ۲۰۰۰ مدرسه در حال ساخت، تکمیل و تحویل آموزش و پرورش می‌شود.

بانوان ورزشکار کشورمان با کسب ۳۷ مدال خوش درخشیدند

۱۸ خردادماه ۱۴۰۲، طبق اعلام معاونت امور زنان و ریاست جمهوری، بانوان ورزشکار ایرانی در مسابقات جهانی، بین المللی و آسیایی توانستند ۳۷ مدال کسب کنند که از این تعداد ۱۰ مدال طلا، ۱۵ نقره و ۱۲ برنز می باشد.

بهره‌مندی ۱۲۰۰۰ سالمند و معلول مراکز توانبخشی بهزیستی از خدمات استاندارد

۱۹ خردادماه ۱۴۰۲، طبق اعلام سازمان بهزیستی، ۱۲ هزار نفر از مقیمان مراکز توانبخشی و مراقبتی به خدمات بهبود یافته استاندارد دسترسی دارند. تجهیز اتاق‌های ایزولاسیون استاندارد مراکز توانبخشی و مراقبتی شبانه روزی و آموزش پرسنل مراکز توانبخشی و مراقبتی شبانه روزی بهزیستی از جمله اقدامات انجام شده بدین منظور است.

صف انتظار کاشت حلزون شنوایی صفر شد

۲۲ خردادماه ۱۴۰۲، طبق اعلام هیات امنای صرفه جویی ارزی در معالجه بیماران، با تامین ۲۶۰۰ عدد پروتز حلزون شنوایی، صف انتظار این بیماران به صفر رسید.

معافیت سربازی برای خانواده‌های دارای فرزند معلول

۲۴ خردادماه ۱۴۰۲، طبق اعلام سازمان وظیفه عمومی فراجا، تنها فرزند پسر سالم در خانواده‌های دارای فرزند معلول شدید به استناد ماده ۶ قانون جامع حمایت از معلولان، از خدمت سربازی معاف می‌شوند.

اختصاص ۳۵۰ میلیارد ریال برای راه‌اندازی مراکز مهارت آموزی معتادین متجاهر تهران

۲۴ خردادماه ۱۴۰۲، طبق اعلام شورای شهر تهران، ۳۵۰ میلیارد ریال برای راه‌اندازی مراکز مهارت آموزی معتادین متجاهر در پایتخت اختصاص یافته است.

